

Друкуюцца ў «Маладосці»

АНТОН прачнуўся ад званка ў дзверы. Нягледзячы на тое, што за вокнамі было цёмна, а гадзіннік упарта паказваў чатыры ра-ніцы, нехта, відаць, да зарэзу жадаў яго бачыць.

— Ат, каб цябе... — злосна прамовіў ён і падняўся з ложка. Холад кватэры, у якой дні тры таму адключылі ацяпленне, непрыемна ахутаў цела і прымусіў скуру пакрыцца дрыжыкамі. Антон лянотна сунуў ногі ў тапкі і, уздыхаючы, пайшоў да дзвярэй.

— Хто б ты ні быў, я цябе заб'ю! — сказаў ён, адчыняючы. І... абамлеў.

Насупраць стаяла даўганагая бландзінка ў ружовым паліто да сярэдзіны сцягна і ў ботах на вялізных абцасах. Яна была вельмі падобная да тых дзяўчат, якія часам трапляліся Антону ў крамах, метро, нават у рэдакцыі, дзе ён працаваў. Яны пагардліва аглядалі яго старое паліто і акуляры з паламанай дужкай, штурхалі яго ў плячо, маўляў, не стой на дарозе, і ішлі далей, а ён, задуменны і сарамлівы, моўчкі глядзеў ім услед, здаецца, нічога не разумеючы.

— Вы хто? — утаропіўшы вочы ў дзяўчыну, спытаў ён.

— Салю-ю-юцік! — яна занадта салодка ўсміхнулася і дастала з кішэні свайго паліто iPhone апошняй мадэлі ў ружовым чахле. — Мяне завуць Дэйзі. Я Смерць, прыйшла, каб забраць цябе.

Святлана ГАЛУЗА

Смерць прыходзіць без запрашэння

— Ты-ы-ы? — Антон здзівіўся яшчэ больш і ледзь не ўпаў на падлогу, у апошні момант схпіўшыся за дзверы.

— Ага, — пагадзілася яна. — Давай сэлфі зробім.

— Што? — не зразумеў мужчына.

— Сэлфі! — яна, здаецца, пачала абурацца. — Чаго тут незразумелага? Ну, хадзі сюды! — дзяўчына абняла яго і, склаўшы вусны, быццам для пацалунку, зрабіла фотаздымак.

— Во, бачыш, гэта не страшна! Зараз толькі ў Інстаграм кіну. Можа, прапусціш дзяўчыну? А то тут халодна!

Антон стаяў як скамянелы і проста не ведаў, што думаць і рабіць. А Дэйзі і не заўважала гэтага. Адштурхнуўшы мужчыну, яна ўвайшла ў непрыбраную кватэру і накіравалася ў адзіны пакой.

— Да-а-а... Ну і гармідар тут у цябе! — канстатавала яна, аглядзеўшы памяшканне. Антон моўчкі прайшоў за ёю, адчуваючы, як страх адыходзіць і вяртаецца розум.

— Што табе тут патрэбна? Чаму ты прыйшла? — Дзіўны ты! — Дэйзі кaketліва адкінула вала-сы назад. — Не ведаеш, чаму смерць прыходзіць, ці як?

— Не, ну... Ведаю... Яна прыходзіць, калі чалавеку ўжо час на той свет.

— Вось... А твой час надышоў зараз! О! — яна зноў дастала тэлефон. — Люцыфер лайк на фотку паставіў. Глядзі, што напісаў: «Зачотны чувак! Дзе адхапіла?» О, яшчэ і Таркемада камент пакінуў! — яна ненатуральна рассмяялася. — Хоча, каб ты з ім у футбол згуляў. Галовамі. Умееш?

Антон аслупянеў. Гэта не жарт? Гэта не сон? Няўжо ўсё адбываецца на самай справе? А што цяпер рабіць?

— Пачакай. Гэта... Ты што, праўда, Смерць?

— Ну, ты глухі ці як? — абурана працягнула дзяўчына. — Мала таго, што недарэка і небарака, дык яшчэ і вушы не чысціш. Фу такім быць!

— Навошта ты прыйшла? Мне ўсяго сорок во-сем!

— Усяго... — перадражніла яна. — Нам там без розніцы, сорок восем табе ці восем. Прый-дзе — і ўсё! Ды што табе губляць? Грошай няма, жонкі няма, дзяцей няма, нават палюбоў-ніцы — і той няма! Жывеш тут як наводшыбе, марнуеш жыццё, нават пра сэлфі і «УКантакце» не ведаеш!

— Ну, чаму... Ведаю.

— Да ладна-а-а? — недаверліва працягнула Дэйзі і ўтаропіла вочы ў Антона. — І што ж ты ведаеш?

— Ну... «УКантакце» — гэта як «Аднакласнікі», толькі там больш моладзі сядзіць.

Яна рассмяялася, а Антон ад гэтага збянтэжыўся і ўтаропіў вочы ў падлогу.

— І ўсё? — спытала яна, выціраючы слёзы. — Да-а... Напавал, так сказаць. Слухай, можа, пра-

пануеш дзяўчыне кавы ці гарбаты? Мне, калі што, экспрэса.

— Эспрэса, — механічна паправіў мужчына і выйшаў на кухню, не разумеючы, што ўвогуле адбываецца.

Пакуль ён гатаваў каву, Дэйзі крычала яму з пакой:

— А наша фотка яшчэ Бісмарку спадабалася! І Сталіну таксама! О, і Мусаліні, і Гітлеру! Зараз прачытаю, што ён напісаў. Іх... Ліе... Слухай, ты па-нямецку разумееш? А то гэты казёл іншых моў не ведае!

Ён моўчкі пайшоў у суседні пакой і ўзяў тэлефон.

— Толькі акуратна, не лапай. Я нядаўна экран замяніла, столькі баблосаў адваліла за гэта!

Антон праігнараваў словы Дэйзі.

— Гітлер піша, што мне няма чаго рабіць на зямлі і што жыві я ў яго час, ён бы мяне забіў.

— Ну, вось бачыш! Ды ты не трымціся так, у пекле табе будзе добра! Бісмарк класны па-цан, я цябе побач з ім пасялю. А насупраць жыве Чыкаціла. Ты з ім акуратна, добра? Ён увогуле добры дзядзька, але калі што... Ды я ў яго ўсё роўна штовечар бываю, буду заходзіць да цябе. Мы з Андрэйкам сустракаемся ўжо дзесяць га-доў, да-а!

Святлана ГАЛУЗА

Смерць прыходзіць без запрашэння

Антон усё больш здзіўляўся кожнаму слову. Калі б у яго засталіся хаця б рэшткі розуму, ён перш-наперш выгнаў бы дзяўчыну за дзверы, але ён быў занадта разгублены. Голас Дэйзі гіпнатычна дзейнічаў на яго, і ён моўчкі рабіў усё, што яна патрабавала.

— Табе са мной нецікава? — раптам спытала яна, і яе вусны скрывіліся і задрыжалі. — Ты ў мяне нават не пытаеш нічога!

— А што пытаць?

— Ну... Не ведаю... Хоць што! Як быццам табе напляваць, што я тут... Цяпер зразумела, чаму ў цябе жонкі няма...

А і праўда! Антон нават не заўважаў, што раней у размовах з жанчынамі паглыбляўся ў сябе і нічога не чуў і не бачыў.

— У мяне зараз толькі адно пытанне: чаму ты тут?

— Як чаму! — яна пераможна хіхікнула: нарэшце атрымалася разбудзіць мужчыну. — Час надышоў! Табе няма чаго рабіць тут. Усё жыццё ты спусціў дарма. Жыццё, што было табе дадзена, я адабра-ла і падарыла маленькаму хлопчыку з лейкозам. Няхай ён пажыве замест цябе.

— Што за хлопчык? — вырвалася ў яго.

— Стадзелаў Антон, пяць гадоў. Ён з дзіцячага дома. У яго лейкоз і жыць яму засталося, мабыць, месяцы тры-чатыры. А твае гады, якія табе ўсё роўна не патрэбныя, застануцца яму.

У Антоне змагаліся дзве супярэчнасці. З аднаго боку, сваёй смерцю ён падорыць гады жыцця маленькаму хлопчыку, з другога... Можа, не трэба? Малеча ўсё роўна нічога добрага ў дзіцячым доме не бачыць... Няхай цяпер памрэ, чым потым ад наркатыкаў ці алкаголю.

«Божа, пра што я думаю!»

— Можна мне трохі часу, каб даць адказ? — сла-бым голасам папрасіў Антон.

— А я не прашу адказу, я стаўлю цябе перад фактам.

— Калі ласка... — ён ледзь не маліў. — Я не хачу паміраць!

— А ніхто не хоча! — Дэйзі стала вельмі сур'-ёзнай. — Так што збірайся. А хаця... Ладна! Як памерці хочаш? Толькі каб прыгожанька было, бо я ў Instagram выкладу. І на Facebook напішу.

Антон пачаў разважаць. Цікава: чалавек разва-жае над спосабам уласнай смерці! Каму сказаць — не павераць! Але ж...

— Можа, у мяне яшчэ ёсць шанс? — з надзеяй спытаў ён. На сэрцы было балюча ад таго, што ранкам ён не пойдзе на працу, не аддасць загады падначаленым, як было заўсёды, не вызначыць кантэнт наступнага нумара часопіса, не падпіша ніводнай справаздачы...

— Ну, ты тупы, ці як? — дзяўчына зноў раз-злавалася, не па-добраму зыркнуўшы ў яго бок маленькімі вочкамі. — Колькі разоў яшчэ сказаць трэба, каб ты зразумеў? Індык! Кажы хутчэй, як

Святлана Галуза нарадзілася ў Оршы, ёй дзевятнаццаць. Вучыцца ў Інстытуце журна-лістыкі БДУ. Раней займалася каратэ і тан-цамі, а цяпер удзельнічае ў паўмарафонах і забеггах. Валанцёр «Эгіды» і Цэнтра дзіця-чай анкалогіі. У вольны час любіць чытаць, складаць розныя гісторыі і слухаць цяжкую музыку.

памерці хочаш, мне яшчэ за дзедам Мацеем у су-седні пад'езд ісці!

І тут у Антоне нешта заварушылася. Раптам ён адчуў такую прагу жыцця, такое жаданне ўбачыць світанак, ранішняе метро, будынак рэдакцыі, што схпіў Дэйзі за каўнер ружовага паліто і адным махам узняў.

— Ты гэта вось што... Мне пляваць, хто ты і што ты, мне пляваць на ўсё, што ты тут мне казал! Я не збіраюся слухаць цябе, я ўжо ўсё зразумеў! Правальвай адсюль і не з'яўляйся ў бліжэйшыя гадоў трыццаць!

Быццам кацяня, ён вынес яе з кватэры і выкінуў на лесвіцу, не зважаючы на крыкі і пратэсты. Кіп-цюрамі, пакрытымі ружовым лакам, яна драпала яго рукі, шыю, але ён быў мацнейшы. Жорсткасць (хаця ён ніколі не быў жорсткім) запоўніла кож-ную клетку яго цела. І да яе прымешвалася прага жыцця.

З пад'езда данесліся грукат і звон разбітага шкла. Пэўна, Дэйзі, падаючы, згубіла свой iPhone з Instagram і каментарыямі ад Гітлера, Бісмарка і іншых.

Антон са страхам падскочыў на ложку і агледзеў-ся. Ніякіх слядоў прысутнасці Дэйзі. «Фу, дзякаваць Богу, сон!» — з палёгкай падумаў ён і глыбока ўдыхнуў. Марознае паветра з незачыненай форткі запоўніла лёгкая. «Як жа гэта добра — жыць!» — падумаў ён і стаў збірацца на працу.

Ён выйшаў з дому ў добрым настроі, яго на-ват не пужала неабходнасць ехаць у рэдакцыю на метро і зноў лавіць пагардлівыя позіркі маладых дзяўчат, падобных да Дэйзі. Больш за ўсё хаце-лася ў офіс, туды, дзе яго, несумненна, чакаюць падначаленыя.

У двары ён сустрэў Валянціну, касірку з бліжэй-шага супермаркета, якая жыла ў суседнім пад'-ездзе.

— Прывітанне, Валя! — усміхнуўся ён, памахаў-шы ёй рукой.

— Добрай раніцы, Антось!

Звычайна вясёлая і прыгожая, сёння жанчына выглядала стомленай і засмучанай, і гэта насця-рожыла Антона.

— Валя, што здарылася?

— Ты не ведаеш яшчэ? Дзед Мацей памёр.

І зноў гэтае адчуванне, як у сне — пачуццё стра-ху, змешанага з нечаканасцю...

— Як памёр?

— Інфаркт, кажуць. Эх, шкада, добры чалавек быў!

«Няўжо мой сон быў праўдай? — думаў Антон, баючыся зрабіць крок. — Але... У маёй кватэры няма нічога, што паказвала б на тое, што Дэйзі прыходзіла да мяне...»

Азіраючыся, быццам у пошуках Дэйзі, ён бег да метро, нават забыўшыся развітацца з суседкай. Страх надаваў яму моц, нягледзячы на недахоп ды-хання. Ледзь паспеўшы, ён ускочыў у апошні вагон адыходзячага цягніка метро і... І аслупянеў.

Перад ім сядзела яна. Такая самая, як і ў сне. Доўгія белыя валасы, маленькія вочкі, ружовае паліто да сярэдзіны сцягна, iPhone у руках (з адкры-тым профілем Instagram), вострыя ружовыя пазног-ці. Яна паглядзела на яго так, што душа схавалася ў раёне ахілава сухажылля, і раптам тым жа самым голасам прамовіла.

— Ну, прывітанне, прыгожанькі!..

Голас [з] мінулага

Усё чакае маці сыноў...

...Калі едзеш па дарозе да вёскі Трэмля, раптоўна позірку адкрываецца фігура жанчыны ў густым хвойніку. Ціха шапочуць дрэвы над магілай абаронцаў. Спяць салдаты вялікай вайны, абараняе іх спакой маці...

У 1988 годзе на месцы колішняга жорсткага бою быў устаноўлены помнік над брацкай магілай. Сюды былі перазахаваны і байцы, якія загінулі ля вёскі Слабада і хутароў Перавееўскі і Пе-равессе. Помнік «Журбот-ная маці» стаіць у лесе каля дарогі паміж вёскамі Пер-шая Слабодка і Гарадзішча. Ён уяўляе сабою фігуру жан-чыны, якая застыла ў чаканні. Постаць у доўгай спадніцы і кофце. Правая рука сагнутая і падтрымлівае левую. На га-лаве хустка...

Вось якое паданне пра гэ-ты помнік распавёў ветэран Вялікай Айчыннай вайны Сця-пан Сяргеевіч Коўгар, жыхар вёскі Першая Слабодка.

...Кіроўцы аўтамашын па-чалі адмаўляцца ехаць увеча-ры па гэтай дарозе. Спачатку праўды ніхто не казаў, адга-ворваліся хто як. Камуністы, камсамольцы, а тут прывід — засмяюць. Але паціху і пада-рожныя, якіх заспела ў гэтым месцы цемра, болей ніколі на вечар не выбіраліся ў дарогу. Па бліжэйшых вёсках пайшла пагалоска, што як толькі пры-цямнее, у гэтым месцы раз-даецца жудасны плач. Плача жанчына і кліча сына. І такі пранікнёны і пранізлівы гэты плач, што і самыя адчайныя не адважваліся працягваць шлях. Некаторыя, асабліва ўражлівыя, казалі, што жан-чына выходзіла на дарогу. І бегла за імі, і крычала ўслед.

Гэтую постаць і плач бачы-лі і чулі ў дні, калі ішоў дождж і неба хмурнела. У вёсцы казалі, што гэта плача ма-ці салдата з Казахстана, які загінуў у гэтым месцы. Калі яна атрымала пахаванку на адзінага сына, яе сэрца не вытрымала...

Пазней, калі вырашалі пытанне добраўпарадкаван-ня дарогі, помнік перанеслі ўбок. Постаць ужо не з'яўля-лася на дарозе, але плач ка-лі-нікалі чулі.

Стаіць у лесе журботная жанчына... Адзінокая маці застыла ў чаканні. Ёй усё не верыцца, што сын не вернец-ца з вайны. Яе чаканне цяг-нецца бясконца.

Пакланіся ёй, невядомы падарожны, пастой, прыслу-хайся... Паміж шуму дрэў па-чуеш ты голас — голас маці, голас самой зямлі беларус-кай, якая не дачакалася сваіх сыноў...

Святлана АЎДОД, навучэнка І курса Гомельскага каледжа бытавога абслугоўвання.